

Broedvogels van de
Brandemeer
2008

Gerrit J.H.Hof

Colofon: © Gerrit J.H. Hof 2008
© Vogelwerkgroep Brandemeer 2008
p.a. Gerrit J.H. Hof Sickengastraat 3
8471 BN Wolvega tel. 0561 61 76 31

Foto's: Grutto
Bruine kiekendief
Blauwborst
Rietzanger
Rietgors © Mark v.d. Walle
De Stoeke 17 8471 AW Wolvega

Brandemeer Gerrit Hof

Kaarten: Google Earth

Bewerking: Gerrit Hof

Wijze van citeren: Hof G.J.H. 2008. Broedvogels van de Brandemeer 2008.

Inhoud:	Blz.
Samenvatting	4
1. Inleiding:	5
2. Gebied:	6
2.2 Korte kenschets	7
2.3 Beheer	8
3. Werkwijze:	9
3.2 Methode	9
3.3 Veldwerk	9
3.4 Weersomstandigheden	9
4. Resultaten:	10
4.1 Soorten en aantallen	10
Locaties roofvogels Brandemeer	11
4.2 Waarnemingen bijzondere soorten Brandemeer-zuid	12
4.3 Soortbespreking	12-13
5. Gegevens per plot:	
5.1 Brandemeer-noord Route A	14-15
5.2 Brandemeer-noord Route B	16-17
5.3 Brandemeer-noord Route C	18-19
5.4 Brandemeer-noord Route D	20-21
5.5 Brandemeer-zuid Heida	22-23
6. Literatuur:	24

Samenvatting

In het voorjaar van 2008 is weer een broedvogel inventarisatie uitgevoerd door de Vogelwerkgroep, in het noordelijke gedeelte van de Brandemeer 4 plots (route A-B-C-D) en in het zuidelijke deel 1 plot (Heida). Het totale verslag van de inventarisaties wordt aangeboden aan Staatsbosbeheer, die deze gegevens weer gebruikt voor evaluatie en planning van het beheer. Al deze gegevens worden zoals gebruikelijk ook weer doorgegeven aan het Weidevogelmeetnet Friesland en SOVON Vogelonderzoek Nederland.

Er werden in totaal 53 soorten broedvogels vastgesteld. Hiervan staan er 15 op de Rode lijst 2004 van bedreigde vogelsoorten in Nederland.

Bedreigd:	Roerdomp, Purperreiger, Watersnip, Zwarte stern en Gele kwikstaart.
Kwetsbaar:	Zomertaling, Slobeend, Porseleinhoen, Koekoek, Snor.
Gevoelig:	Grutto, Tureluur, Veldleeuwerik, Graspieper en Kneu.

Enkele opmerkingen:

Voor het eerst in de vijftien jaar dat wij tellen hebben we geen broedpaar van de scholekster kunnen vaststellen in de Brandemeer – noord. De scholekster heeft het overal moeilijk (Waddenzee) dus zomaar een oorzaak aanwijzen is niet gemakkelijk.

Voor route B en C (weidevogels) zijn er de percelen waar een grote hoeveelheid aan pitrus staat een grote zorg, als hier op de korte termijn niets tegen wordt ondernomen (klepelen en afvoeren) vrees ik dat de weidevogels het steeds moeilijker krijgen (zie ook soortbespreking). Zorg voor een afgewogen bemestingssysteem. Dat betekent dat elk jaar enkele percelen liefst met ruige stalmest worden bemest.

Voor de moerasvogels hebben de maatregelen zoals de schuine taluds in route A goede effecten. We zien hier veel vaker de roerdomp en purperreiger fourageren.

1 Inleiding

In de Brandemeer zijn ook in 2008 weer vogelinventarisaties gedaan voor Staatsbosbeheer, Beheerseenheid Rottige Meente en Brandemeer. De inventarisaties zijn uitgevoerd door leden van Vogelwerkgroep Brandemeer. In het verslag worden de resultaten per route besproken.

Met dank aan de medewerkers:

Cor Brom
Frens van Dijk
Heine van Dijk
Egbert Oosterhof
Siep van der Veen
Tjibbe Zandstra
Gerrit Hof

2 Gebied

2.1 Ligging en begrenzing

De Brandemeer ligt in de Gemeente Weststellingwerf even ten westen van Wolvega. Het gebied vormt een belangrijke schakel in de laagveenmoerassen liggend in het noorden van Overijssel tot in midden Friesland.

Het gaat dan om De Wieden, Weerribben, Rottige Meente en Brandemeer, Oosterskar, De Deelen en Oude Venen. Het gebied wordt aan drie zijden begrensd door vaarwaters. De noordzijde de Schipsloot, westzijde de Tjonger of Kuinder, zuidzijde de Jonkers of Helomavaart, en aan de oostzijde het lintdorp Oldelamer.

Figuur 1: Ligging van de Brandemeer

2.2 Korte kenschets

De Brandemeer is een natuurgebied dat bestaat uit twee delen waar tussen nog één agrarisch bedrijf actief is. Het noordelijke deel bestaat uit kruidenrijke veengraslanden (*waaronder nog steeds percelen met veel pitrus*), enkele blauwgraslandjes en uitgestrekte natte rietvelden met enkele petgaten en een stukje bos. De zuidzijde bestaat uit open petgaten, uitgestrekte natte rietvelden, en bos bestaande uit wilg, berk en els en gagel. De recente natuurontwikkeling heeft hier gezorgd voor nieuwe petgaten tussen hoge ribben met natte ruigte- en pioniervegetaties.

Brandemeer – noord route C

2.3 Beheer

In het noordelijke deel het grootste inventarisatiegebied van de Brandemeer:

- Weidevogelgebied de routes B en C wat een open karakter moet houden en waar niet eerder gemaaid wordt als 15 juli.
- Rietvelden de routes A waar een deel blijft staan tegen C aan, en D waar het grootste deel gemaaid wordt en alleen langs de randen wat overjarig riet staat.
- Heida in Brandemeer-zuid zal in 2009 omgevormd worden van wiedegebied naar natuur met enkele petgaten, moerasgebied plaatselijk afgeplagd, en vochtig bloemrijk grasland.

Figuur 2: Ligging van de 4 routes in Brandemeer-noord en Heida in Brandemeer - zuid

3 Werkwijze

3.1 Kader

De broedvogelinventarisatie heeft tot doel gegevens te verzamelen ten behoeve van evaluatie en planning van het beheer. De inventarisaties in Brandemeer-noord worden al vanaf 1995, en Heida in Brandemeer-zuid vanaf 2008 uitgevoerd door leden van de Vogelwerkgroep Brandemeer.

3.2 Methode

Bij de inventarisatie en interpretatie van de gegevens werd gewerkt volgens de richtlijnen van de SOVON BMP handleiding (van Dijk A.J.2004).

Voor de inventarisatie en telling van de kolonie- en zeldzame broedvogels werd de SOVON handleiding Landelijk Soortonderzoek Broedvogels (van Dijk A.J., Hustings F. & van der Weide 2004).

In het veld wordt gebruik gemaakt van eigen gemaakte kaarten.

De gemaakte veldnotities werden na de inventarisatie verwerkt op soortkaarten.

3.3 Veldwerk

Het gebied werd in de periode eind maart begin juli met acht inventarisatierondes doorkruist. Het gebied werd zodoende in vijf afzonderlijke routes opgedeeld, te weten route A-B-C-D en Heida. De tijdsinvestering en resultaten wordt per route weergegeven

3.4 Weersomstandigheden

Het weer in de periode maart tot en met juli is beschreven aan de hand van de gemiddelde maandoverzichten van de weeramateur Johan van der Vegt uit Wolvega. Maart was nat en over het algemeen bewolkt tot half bewolkt met enkele buitjes regen, natte sneeuw of hagel. April was meest onbewolkt tot licht bewolkt, verder zonnige periode en droog. Mei was zonnig en droog met in het begin van de maand onbewolkt en zonnige perioden. Juni was droog met aan het begin van de maand broeierig weer tot bijna 30 graden. Juli was aan het begin en eind warm in de 30 graden maar toch ook nat.

Tabel 1: Enkele gemiddelde maandoverzichten op basis van meetgegevens van weeramateur Johan van der Vegt te Wolvega

	Gemiddelde temperatuur °C		Neerslag
	Minimum	maximum	
Maart	3.0	8.7	130.2 mm.
April	4.6	14.0	33.7 mm.
Mei	9.8	20.7	25.8 mm.
Juni	12.8	20.3	52.1 mm
Juli	14.9	21.9	135.2 mm.

4 Resultaten

4.1 Soorten en aantallen

In de Brandemeer - noord werden in het voorjaar van 2008 in totaal 53 soorten broedvogels vastgesteld met in totaal 521 territoria, het gaat hier dan alleen om de vier inventarisatiegebieden. Van deze 53 soorten komen er 13 voor op de Rode lijst 2004 van bedreigde en kwetsbare soorten in Nederland. In onderstaande tabel in rood aangegeven.

Tabel 2: Vastgestelde soorten en territoria van broedvogels in de Brandemeer-noord.

Soort	Aantal	Soort	Aantal
Fuut	1	Houtduif	3
Roerdomp	4	Koekoek	2
Purperreiger	4	Veldleeuwerik	2
Knobbelzwaan	3	Graspieper	43
Grauwe gans	9	Gele kwikstaart	1
Nijlgans	2	Witte kwikstaart	3
Bergeend	1	Winterkoning	7
Krakeend	6	Heggenmus	1
Wilde eend	32	Roodborst	2
Zomertaling	1	Blauwborst	16
Slobeend	5	Merel	4
Kuifeend	8	Zanglijster	2
Bruine kiekendief	3	Sprinkhaanzanger	11
Buizerd	1	Snor	4
Fazant	1	Rietzanger	44
Waterral	6	Bosrietzanger	2
Porseleinhoen	1	Kleine karekiet	48
Waterhoen	1	Grasmus	12
Meerkoet	17	Tuinfluitter	1
Kievit	17	Tjiftjaf	9
Watersnip	3	Fitis	32
Grutto	18	Pimpelmees	1
Wulp	12	Koolmees	5
Tureluur	5	Gaai	1
Zwarte stern	30	Zwarte kraai	3
		Vink	3
		Kneu	6
		Rietgors	62

Locaties roofvogels Brandemeer 2008

Brandemeer-noord	Route A	2 Bruine kiekendief	
Brandemeer-noord	Route C	1 Bruine kiekendief	5 eieren
		4 jongen uitgevlogen	
Brandemeer-noord	Route D	1 Buizerd	
Polder Oldelamer	boerderij Oenema	1 Buizerd	
Polder Oldelamer	tegenover gaswinning	1 Bruine kiekendief	
		2 jongen uitgevlogen	
Oude Maden	Visgat	1 Buizerd	
		1 Havik	
Brandemeer-zuid	Bokploegpad kast	1 Torenvalk	
Brandemeer-zuid		1 Bruine kiekendief	
		1 Buizerd	
Oude Maden		1 Buizerd	

Figuur 3: Locaties van roofvogels in Brandemeer en Polder Oldelamer.
 Bruine kiekendief – Geel Havik – Wit
 Buizerd – Blauw Torenvalk - Rood

4.2 Waarnemingen bijzonder soorten in Brandemeer-zuid

Buiten de bestaande inventarisaties is er ook nog gekeken naar bijzondere soorten en kolonie vogels in Brandemeer-zuid.

Roerdomp	2	territoria	
Blauwe reiger	7	nesten	kolonie Oude vuilstort
Blauwe reiger	2	nesten	Brandemeer - zuid
Brandgans	2	nesten	
Bruine kiekendief	2	territoria	
Zwarte stern	12	nesten	
IJsvogel	2	territoria	

4.2.1 Soortbespreking

Roerdomp, **(Rietdompe)* 5 territoria.

In route A van af het eerste bezoek drie territoriale paren aanwezig. Alle paren hoempend en rondvliegend waargenomen. Tegenover de gaswinning aan de Oude Maden ook dit jaar weer een paar. In Brandemeer-zuid is een territoria vastgesteld achter petgaten Wind.

Blauwe reiger, 9 territoria

In de dennenbomen voor op de oude vuilstort hoek Hogeweg - De Weeren zeven paar. En in de Brandemeer-zuid achterlangs de petgaten van Vledder twee paar.

Purperreiger, 4 territoria

Meerdere vogels zien foerageren in het gebied, in eerste instantie twee territoria kunnen vaststellen op het eilandje en twee in de rietpolder voorin route A. Na het broedseizoen met Albert Worst (medewerker SBB) met de boot naar het eiland, daar in waadpak het eiland over gelopen maar hier stond het water en riet zo hoog dat er geen doorkomen aan was. In de rietpolder voorin route A een nest gevonden maar ook hier was er geen doorkomen aan.

Brandgans, **(Braandgaanze)* 2 nesten

Maar twee nesten gevonden en in de jongenfase ook maar 2 paar met jongen zien zwemmen. Doordat er twee jaar geleden ribbes zijn weggeslagen is er voor de Brandgans weinig ruimte om te broeden overgebleven.

Bruine kiekendief, **(Glee, Brune kiekendief)* 5 territoria

De Bruine kiekendief had twee territoria in route A en een territoria in route C. Die in route C vloog tijdens een inventarisatieronde van het nest en toen lagen er vier eieren in het nest, totaal werden het er vijf eieren. Er zijn vier jongen uitgevlogen. Verder zat er een tegenover de gaswinning aan de Oude Maden een kiekendief die gevolgd kon worden vanaf de nestfase tot aan het uitvliegen van twee jongen. In Brandemeer-zuid zat ook dit jaar weer een kiekendief links voor de vogelkijkhut.

Porseleinhoen, *1 territorium*

Ook dit jaar weer een territoria kunnen vaststellen, al had het wel meerdere ritjes nodig om aan de geldige waarneming te komen.

Scholekster, **(Oostindische kiewiet, Scholakster)*

Dit jaar voor het eerst in de vijftien jaar van broedvogeltellingen geen enkel territoria kunnen vaststellen van de Scholekster. In de jaren negentig nog in redelijke aantallen aanwezig maar sinds het MKZ jaar 2001 ging het minder met in 2004 nog een kleine opleving met zeven territoria en daarna ging het snel minder.

Kievit, **(Kiewiet) 17 territoria*

Dit jaar ook voor het eerst dat we geen territoria konden vaststellen in Route A. De territoria zitten nu alleen nog in de routes B en C. (zie ook enkele opmerkingen)

Zwarte stern, **(Zwarte steern, Kniezebikker) 42 nesten*

Dit jaar zijn de vlotjes op meerdere plaatsen uitgelegd met de bedoeling de kolonie wat te spreiden over het gehele Brandemeer gebied. In route C in Brandemeer – noord zijn alle 30 vlotjes met succes gebruikt . In de Brandemeer - zuid zijn vlotjes uitgelegd in de petgaten van Vledder, hier zijn wel vogels gezien maar geen broedpoging waargenomen. Verder zijn in de petgaten van Wind vlotjes uitgelegd en hier hebben 12 paar sterns gebroed.

Vlotjes leggen door Cor Brom en Siep van der Veen in Brandemeer – noord

5 Gegevens per plot

5.1 Brandemeer-noord

Route A

Sovon plot nr. 1360

Atlasblok 16-12

Grasland	25.60 ha.
Rietland	18.41 ha.
Riet-lisdodde ruigte	1.90 ha.
Petgat –pad –bos	0.79 ha.

Totaal:	46.70 ha.

Bezoekdata:	Begintijd:	Eindtijd:
1, 26 maart	07.00 uur	10.15 uur
2, 12 april	07.10 uur	08.50 uur
3, 20 april	06.30 uur	08.30 uur
4, 9 mei	05.05 uur	06.55 uur
5, 23 mei	06.30 uur	09.15 uur
6, 7 juni	06.10 uur	08.00 uur
7, 20 juni	04.55 uur	06.45 uur
8, 4 juli	04.30 uur	06.00 uur

Zoogdieren:	Haas	Ree	Beweiding:
1,	11	7	-
2,	3	-	-
3,	-	-	-
4,	3	-	-
5,	5	3	-
6,	-	-	-
7,	-	1	-
8,	1	-	-

Broedvogels Brandemeer**Route A**

Fuut 1
 Roerdomp 3
 Purperreiger 4
 Knobbelzwaan 1
 Grauwe gans 4

Meerkoet 3
 Grutto 2
 Wulp 3
 Tureluur 1
 Houtduif 1

Nijlgans 1
 Krakeend 1
 Wilde eend 6
 Zomertaling 1
 Slobeend 2

Koekoek 1
 Graspieper 5
 Winterkoning 1
 Blauwborst 5
 Sprinkhaanzanger 4

Kuifeend 3
 Bruine kiekendief 2
 Fazant 1
 Waterral 5
 Porseleinhoen 1

Snor 2
 Rietzanger 8
 Kleine karekiet 14
 Grasmus 1
 Fitis 1
 Zwarte kraai 1
 Rietgors 19

Aantal soorten: 32

Aantal territoria, totaal: 108

Aalsolver
 Grote zilverreiger
 Blauwe reiger
 Bergeend
 Smient

Wintertaling
 Kievit
 Watersnip
 Regenwulp
 Kokmeeuw

Zwarte stern
 Witte kwikstaart
 Baardman

Aantal soorten, niet broedend

13

5.2 Brandemeer-noord**Route B**

Sovon plot nr. 1361

Atlasblok 16-22

Grasland
Pad / sloot57.97 ha.
1.30 ha.

Totaal:

59.27 ha.

	Bezoekdata:	Begintijd:	Eindtijd:
1,	27 maart	07.00 uur	08.20 uur
2,	10 april	06.15 uur	09.30 uur
3,	26 april	06.40 uur	08.45 uur
4,	4 mei	05.45 uur	07.45 uur
5,	19 mei	06.25 uur	08.45 uur
6,	6 juni	09.00 uur	10.30 uur
7,	20 juni	06.30 uur	08.00 uur
8,	29 juni	05.45 uur	07.15 uur

Zoogdieren:	Haas	Ree	Beweiding:
1,	-	-	-
2,	6	11	10 schapen
3,	5	5	-
4,	-	-	-
5,	4	2	-
6,	-	-	10 pinken
7,	2	2	17 pinken
8,	-	-	-

Broedvogels Brandemeer**Route B**

Grauwe gans	2
Krakeend	2
Wilde eend	9
Slobeend	1
Meerkoet	7
Kievit	14
Watersnip	2
Grutto	11
Wulp	4
Tureluur	3

Veldleeuwerik	2
Graspieper	20
Gele kwikstaart	1
Witte kwikstaart	1
Rietgors	4

Aantal soorten: 15

Aantal territoria, totaal: 83

Aalscholver
Blauwe reiger
Purperreiger
Knobbelzwaan
Nijlgans

Wintertaling
Zomertaling
Kuifeend
Bruine kiekendief
Scholekster

Regenwulp
Visdief
Zwarte stern
Zwarte kraai
Spreeuw

Aantal soorten, niet broedend

15

5.3 Brandemeer-noord**Route C**

Sovon plot nr. 1362

Atlasblok 16-12

Grasland	56.32 ha.
Blauwgrasland	5.85 ha.
Petgat / sloot / bos	3.05 ha.
Ribben / riet-lisdodde ruigte	1.41 ha.

Totaal:	66.63 ha.

Bezoekdata:		Begintijd:	Eindtijd:
1,	24 maart	08.00 uur	10.15 uur
2,	8 april	06.55 uur	09.15 uur
3,	26 april	07.00 uur	10.45 uur
4,	10 mei	06.45 uur	09.00 uur
5,	18 mei	05.10 uur	07.35 uur
6,	1 juni	05.00 uur	07.00 uur
7,	20 juni	06.30 uur	09.45 uur
8,	4 juli	06.00 uur	07.45 uur

Zoogdieren:	Haas	Ree	Beweiding
1,	5	4	- Muskusrat
2,	3	4	-
3,	5	9	-
4,	2	1	-
5,	-	-	6 pinken
6,	1	2	-
7,	4	-	5 pinken
8,	1	2	14 pinken

Broedvogels Brandemeer**Route C**

Roerdomp	1
Knobbelzwaan	2
Grauwe gans	3
Nijlgans	1
Bergeend	1

Tureluur	1
Zwarte stern	30
Graspieper	13
Witte kwikstaart	2
Winterkoning	1

Krakeend	3
Wilde eend	13
Slobeend	1
Kuifeend	5
Bruine kiekendief	1

Blauwborst	5
Sprinkhaanrietzanger	3
Rietzanger	27
Kleine karekiet	19
Grasmus	9

Meerkoet	5
Kievit	3
Watersnip	1
Grutto	5
Wulp	5

Fitis	13
Zwarte kraai	1
Kneu	5
Rietgors	25

Aantal soorten: 29

Aantal territoria totaal: 204

Fuut
Aalscholver
Blauwe reiger
Purperreiger
Lepelaar

Scholekster
Visdief
Gierzwaluw
Boerenzwaluw
Roodborst

Wintertaling
Soepeend
Buizerd
Fazant
Porseleinhoen

Tapuit
Grauwe klauwier
Putter

Aantal soorten, niet broedend

18

5.4 Brandemeer-noord**Route D**

Sovon plot nr. 1363

Atlasblok 16-23

Rietland	9.41 ha.
Ribben / schouwpad	3.85 ha.
Grasland	3.22 ha.
Bos	2.70 ha.
Riet-lisdodde ruigte / petgat	1.70 ha.

Totaal:	20.88 ha.

Bezoekdata:		Begintijd:	Eindtijd:
1,	30 maart	07.15 uur	08.20 uur
2,	11 april	07.05 uur	08.30 uur
3,	22 april	06.25 uur	07.55 uur
4,	9 mei	07.00 uur	09.45 uur
5,	24 mei	06.45 uur	08.15 uur
6,	6 juni	05.15 uur	07.00 uur
7,	16 juni	06.00 uur	07.20 uur
8,	5 juli	07.00 uur	09.00 uur

Zoogdieren:	Haas	Ree
1,	3	7
2,	-	-
3,	1	1
4,	5	3
5,	1	1
6,	-	-
7,	-	1
8,	-	-

Broedvogels Brandemeer**Route D**

Wilde eend	5	Sprinkhaanzanger	4
Slobeend	1	Snor	2
Buizerd	1	Rietzanger	9
Waterral	1	Bosrietzanger	2
Waterhoen	1	Kleine karekiet	15
Meerkoet	2	Grasmus	2
Houtduif	2	Tuinfluit	1
Koekoek	1	Tjiftjaf	9
Graspieper	5	Fitis	18
Winterkoning	5	Pimpelmees	1
Heggenmus	1	Koolmees	5
Roodborst	2	Gaai	1
Blauwborst	5	Zwarte kraai	1
Merel	4	Kneu	1
Zanglijster	2	Rietgors	14

Aantal soorten: 30

Aantal territoria totaal: 127

Kraanvogel	Wulp
Blauwe reiger	Boerenzwaluw
Knobbelzwaan	Witte kwikstaart
Grauwe gans	Tapuit
Bergeend	Groenling
Krakeend	Putter
Fazant	Sijs
Torenavalk	
Watersnip	
Kievit	

Aantal soorten, niet broedend

17

5.5 Brandemeer-zuid Heida

Sovon plot nr. Atlasblok 16-22

Grasland en sloot	- ha.
Rietland	2.81 ha.
Petgat	2.84 ha.
Riet-lisdodde ruigte	1.00 ha.
Ribben en schowpad	2.00 ha.

Totaal:	± 55.00 ha.

Bezoekdata:	Begintijd:	Eindtijd:
1, 24 maart	06.45 uur	08.30 uur
2, 6 april	07.10 uur	08.50 uur
3, 20 april	06.30 uur	08.15 uur
4, 9 mei	05.30 uur	07.30 uur
5, 18 mei	05.30 uur	06.45 uur
6, 1 juni	05.45 uur	07.45 uur
7, 15 juni	06.30 uur	08.00 uur
8, 29 juni	06.00 uur	07.30 uur

Zoogdieren:	Haas	Ree	Beweiding
1,	5	3	-
2,	10	2	-
3,	5	3	-
4,	5	3	-
5,	4	-	46 schapen
6,	2	1	110 schapen
7,	8	1	110 schapen
8,	6	2	110 schapen

Brandemeer - zuid**Heida**

Knobbelzwaan	1
Grauwe gans	1
Nijlgans	1
Krakeend	2
Wilde eend	11
Slobeend	1
Kuifeend	1
Waterral	1
Meerkoet	4
Scholekster	1
Kievit	7
Grutto	1
Wulp	1
Tureluur	1
Koekoek	1

Veldleeuwerik	1
Graspieper	6
Witte kwikstaart	2
Winterkoning	1
Blauwborst	3
Sprinkhaanzanger	1
Rietzanger	13
Kleine karekiet	11
Grasmus	1
Fitis	4
Rietgors	11

Aantal soorten: 26

Aantal territoria totaal: 90

Aalscholver
Roerdomp
Blauwe reiger
Lepelaar
Kolgans

Watersnip
Kokmeeuw
Zilvermeeuw
Zwarte stern
Gierzwaluw

Brandgans
Bergeend
Smient
Wintertaling
Zomertaling

Boerenzwaluw
Koolmees
Zwarte kraai
Spreeuw

Bruine kiekendief
Buizerd
Torenavalk
Fazant
Witgat

Aantal soorten, niet broedend

24

6 Literatuur

Bijlsma R.G. 1997. Handleiding veld onderzoek Roofvogels. KNNV Uitgeverij Utrecht

Van Dijk A.J. 1996. Broedvogels inventariseren in proefvlakken (handleiding Broedvogel Monitoring Project). SOVON, Beek-Ubbergen.

Van Dijk A.J., Boele A. & Hustings F. 1996. Broedvogelinventarisatie Kolonievogels en Zeldzame Soorten (handleiding Landelijk Soortonderzoek Broedvogels). SOVON, Beek-Ubbergen.

Zoogdieren van West-Europa / Rogier Lange...[et al.;ill. Peter Twisk].- Utrecht:KNNV-uitgeverij; Utrecht: VZZ.-III- (KNVV-veldgids; no.8)

Wesselius E.S.J. 1987. Broedvogelinventarisatie 1987. Het Brandemeer. SBB-rapport. Leeuwarden

Versluys M.H.M. 1988. Broedvogelinventarisatie Het Brandemeer 1988.

Hof G.J.H. 1995. Broedvogels van de Brandemeer 1995.

Hof G.J.H. 1996. Broedvogels van de Brandemeer 1996.

Hof G.J.H. 1997. Broedvogels van de Brandemeer 1997.

Hof G.J.H. 1998. Broedvogels van de Brandemeer 1998.

Hof G.J.H. 1999. Broedvogels van de Brandemeer 1999.

Hof G.J.H. 2000. Broedvogels van de Brandemeer 2000.

Hof G.J.H. 2001. Broedvogels van de Brandemeer 2001.

Hof G.J.H. 2002. Broedvogels van de Brandemeer 2002.

Hof G.J.H. 2003. Broedvogels van de Brandemeer 2003.

Hof G.J.H. 2004. Broedvogels van de Brandemeer 2004.

Hof G.J.H. 2005. Broedvogels van de Brandemeer 2005.

Hof G.J.H. 2006. Broedvogels van de Brandemeer 2006.

Hof G.J.H. 2007. Broedvogels van de Brandemeer 2007.